

EL LENGUATGE

Agafa aquests

La deturpació actual de la nostra sintaxi, sotmesa a la pressió de tans factors adversos, es manifesta en la desfiguració o l'eliminació d'aquelles solucions gramaticals més específiques i genuïnes, que no tenen una correspondència anàloga en la llengua que ens imposa els seus models. Un dels casos generals més evidents, que hem comentat, tot dolent-nos-en, en més d'una ocasió, és el dels pronoms o partícules *en* i *hi*, de què molts avui ja prescindeixen sistemàticament, en moltes de les frases en què haurien de figurar, i redueixen, així, *En té dos* i *Ara s'hi posa a* «Té dos» i «Ara es posa».

També és perceptible, però, especialment en el llenguatge escrit, el fenomen contrari, és a dir, l'ús indegut o abusiu dels pronoms *en* i *hi*, representant complements que no tenen capacitat per a representar o bé, encara més comunament, com un mer reforç de la forma verbal, sense cap representació pronominal concreta. Hem observat, així, en textos originals que hem hagut de revisar, com el pronom *en* és usat reemplaçant substantius determinats, talment com si fossin partitius. Els qui s'expressen sense haver perdut l'esma de la llengua, redueixen maquinalement

Agafa uns quants préssecs i *Agafa aquests préssecs a* *Agafa'n uns quants* i *Agafa aquests*, sense aturar-se a pensar que la presència del pronom *en* en el primer cas i la seva absència en el segon obeeixen, respectivament, al fet de tractar-se d'un complement partitiu i d'un complement determinat. Però qui ha perdut l'esma de la llengua i, alhora, té un imperfecte coneixement de la norma que regula l'ús del pronom *en*, d'acord amb el model *Agafa'n uns quants* construeix també una frase com «*Agafa'n aquests*».

Cal recordar, doncs, que els grups nominals que, en funció de complement directe (*i*, en algun cas, de subjecte) són, en la seva part substantiva, substituïble, per *en*, són els formats amb els adjectius indefinits, numerals o quantitatius, com *un*, *algun*, *quant*, *tant*, *molt*, *poc*, *gens*, *cap*, *prou*, *força*, *més*, *menys*, etc. Però no els formats amb demostratius (*aquest*, etc.), possessius o d'altres determinatius: *Agafa aquests llibres* i *Agafa els teus llibres* es redueixen a *Agafa aquests* i *Agafa els teus*. I *Agafa els llibres més interessants* es pot reduir a *Agafa'ls* o bé a *Agafa els més interessants*, però no a «*Agafa'n els més interessants*» («...els que més t'interessin»).